

ZİHİNSEL ENGELLİ ÇOCUKLAR

Zihinsel Yetersizliği Olan Çocukların Ailelerine Danışmanlık

Dr. Taşkın Taştepe

Ailelerin Duygusal Tepkileri

Ailelerin özel gereksinimi olan bir çocuğa sahip olduklarını öğrenmeleri, onların yaşamında büyük değişikliklere ve anne babalık rollerinin yeniden tanımlanmasına yol açar. Anne babaların bu duruma duygusal olarak uyum sağlamaları zaman alır.

Fazlıoğlu vd., 2016

Dr. Taşkin Taştepe

Ailelerin Duygusal Tepkileri

1. Aşama: Şok - inanmama - inkar
  - Utanma, suçluluk, güvensizlik
  - Sorundan kaçınma
  - Doktor doktor gezme
  - Hizmetleri reddetme

Ailelerin Duygusal Tepkileri

2. Aşama: Öfke ve kızgınlık

- Kızgınlığı uzmanlara yöneltme
- Uzmanın yanıldığını kanıtlamaya çalışma

Kesiktaş, 2017

Dr. Taşkın Taştepe

Ailelerin Duygusal Tepkileri

3. Aşama: Pazarlık yapma

- “Şunu yaparsam bu sorun çözülecek.” gibi asılsız pazarlıklara girme, adak adama
- Sorun çözülmediğinde depresyon belirtileri gösterme

Kesiktaş, 2017

Dr. Taşkın Taştepe

Ailelerin Duygusal Tepkileri

4. Aşama: Depresyon ve cesaretin kırılması

- Umutsuzluk
- “Normal çocuk” arayışına “hoşçakal” deme
- Yaratıcı çözümlere odaklanmaya hazırlık

Kesiktaş, 2017

Dr. Taşkın Taştepe

Ailelerin Duygusal Tepkileri

5. Aşama: Kabul ve uyum

- Yararlı etkinliklere isteklilik
- Çocuğun gereksinimlerini fark etme
- Destek almanın çocuğun durumunda fark yaratacağına inanma

Kesiktaş, 2017

Dr. Taşkın Taştepe

Aileleri Bekleyen Sorun ve Sorumluluklar

- Çocuğa doğru tanıyı koydurma
- Kardeşlere ve diğerlerine çocuğun durumunu açıklama
- Aile ve çocuk için gerekli hizmetlere ulaşma
- Çocuğun durumunu anlamlandırmaya çalışma
- Çocuk için doğru kararları alma anlayışı geliştirme
- Toplumdaki önyargılarla baş etme
- Çocuğun durumunun olumlu yanlarını görmeye çalışma

Aileleri Bekleyen Sorun ve Sorumluluklar

- Diğer aile bireyelerine zaman ayırma
- Evliliğini sürdürme
- Kendi sosyal yaşamını sürdürme
- İş yaşamını sürdürme
- Çocuğun yasal haklarını koruma
- Çocuğa hizmet sağlayan uzmanlarla işbirliği yapma

Uzman Desteği

- Kabul edici bir yaklaşımla etkin dinleme
- Anlayışlı, nazik ve sevecen bir yaklaşım
- Empati kurma ve ailelerin doğal duygularını kabul etme
- Ailelerin suçlamaları ve mantık dışı olduğu düşünölen ısrarlarına tepki vermekten kaçınma
- Aile ve çocuğa yönelik gereksiz övgü ve eleştirilerden kaçınma
- Çocukların yararı için profesyonellerle birlikte çalışma yollarına odaklanmalarını sağlama, destek gruplarına yönlendirme
- Gerçekçi amaçlar belirlemeleri konusunda cesaretlendirme
- Çocuklarından gelen ipuçlarını okuma konusunda yardımcı olma

Ailenin ocuğun Eğitimine Katılımı

Özel gereksinimi olan çocuklar, farklı seviyelerdeki eğitim ortamlarında çeşitli güçlüklerle karşılaşabilir. Bu güçlüklerin aşılmasında ailelerin çocuklarını desteklemesi önemlidir. Ailelerin eğitimci rolünü üstlenmeleri karmaşık ve zorlayıcı bir durumdur. Bu nedenle ailelerin uzmanlar tarafından planlı bir şekilde desteklenmeleri gerekir.

Fazlıoğlu vd., 2016

Dr. Taşkın Taştepe

Ailenin Çocuğun Eğitimine Katılımı

- ❖ Çocukla çalışılacak becerilerin seçimi
- ❖ Ailenin öğreteceği becerilerin seçimi
- ❖ Ailenin öğrenme sürecinin organize edilmesi

Fazlıoğlu vd., 2016

Dr. Taşkın Taştepe

Ailenin ocuğun Eğitimine Katılımı

- ❖ çocuklarının engel durumunu kabullenmelerini,
- ❖ çocuklarının gelişim özelliklerini bilmelerini ve desteklemelerini,
- ❖ Engellilere yönelik haklar konusunda bilgi sahibi olmayı,
- ❖ Eğitimcilerle işbirliği yapma becerilerini geliştirmeyi kapsar.

Fazlıoğlu vd., 2016

Dr. Taşkın Taştepe

Sosyal Destekler

- Aile bireyleri, yakın akrabalar ve arkadaş çevresi
- Kamu kurum ve kuruluşları
- Üniversiteler
- Yerel yönetimler
- STK

Tomris ve Dalgın, 2014

Dr. Taşkın Taştepe

Sosyal Destekler

- ❖ Ailelere gereksinim duydukları hizmetleri ve malzemeleri sağlayarak duygusal rahatlık sağlar.
- ❖ Ailelerin karşılaşılabileceği sorunlara ilişkin rehberlik ederek bu sorunlarla başa çıkma yollarını sunar.
- ❖ Ailelerin kendilerini geliştirmelerinde geribildirimler sunar.
- ❖ Ailelerin topluma uyumunu kolaylaştırır ve kişisel gelişimine katkıda bulunur
- ❖ Hem günlük yaşamda hem de gereksinimler ve krizler anında ailelerin toplumun diğer bireyleriyle bağlantı kurmalarını sağlayarak onları stresin olumsuz etkilerine karşı korur.

Kaynaklar

- ❖ *Fazlıoğlu, Y., Tezel, D. ve Canarlan, H. (2016). Engelli çocuğu olan aileler. G. Baran (Ed.), Aile yaşam dinamigi (s. 213-239). Ankara: Pelikan.*
- ❖ *Kesiktaş, A. D. (2017). Okul ncesi kaynaştırma uygulamalarında ailelerle iletişim ve işbirliği. B. Sucuoğlu ve H. Bakkaloğlu (Ed.), Okul öncesinde kaynaştırma (s. 355-402). Ankara: Kök Yayıncılık.*
- ❖ *Tomris, G. ve Dalgın, . (2014). Sosyal destek. A. Cavkaytar (Ed.), Aile eğitim rehberi: Zihinsel engelli çocuklar (s. 141-152). Ankara. <https://www.ailevecalisma.gov.tr/media/1519/zihinsel-engelli-cocuklar.pdf>*

Dr. Taşkin Taştepe

ZİHİNSEL ENGELLİ ÇOCUKLAR

Zihinsel Yetersizliği Olan Çocukların Ailelerine Danışmanlık

Dr. Taşkın Taştepe